

DA

DA

DA

EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 18.10.2010
KOM(2010) 567 endelig

**RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET
EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET**

ÅRSRAPPORT OM SAPARD - 2009

SEK(2010) 1202

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET

ÅRSRAPPORT OM SAPARD - 2009

1. INDLEDNING

Fra år 2000 styrkede Den Europæiske Union (EU) sin førtiltrædelsesbistand til udvikling af landdistrikter i ti kandidatlande i Central- og Østeuropa gennem oprettelsen af et særligt tiltrædelsesprogram inden for landbrug og udvikling af landdistrikter (Sapard). Til gennemførelsen heraf blev der valgt en særlig fremgangsmåde: de nationale myndigheder i ansøgerlandene påtog sig hele ansvaret gennem en fuldstændigt "decentraliseret forvaltning", der gjorde det muligt at gennemføre Sapard. Et af målene er at gennemføre mange projekter for udvikling af landdistrikter i beskeden målestok, og det andet mål er at skabe strukturer, der er i stand til at anvende gældende EU-ret ved tiltrædelsen. Der kan også findes mere detaljerede oplysninger om gennemførelsen af Sapard i de tidligere årsrapporter, som er offentliggjort på Kommissionens websted http://ec.europa.eu/agriculture/external/enlarge/publi/index_en.htm.

I denne rapport gøres der navnlig rede for iværksættelsen og den finansielle gennemførelse af Sapard i Bulgarien, Rumænien og Kroatien, da Sapard-programmerne for de otte nye medlemsstater, der tiltrådte EU den 1. maj 2004, er afsluttet. I løbet af 2004 ophørte sidstnævnte lande med at indgå projektkontrakter inden for rammerne af deres respektive Sapard-programmer og gik over til at indgå kontrakter under eftertiltrædelsesprogrammerne for udvikling af landdistrikter. Betalingerne til de endelige modtagere under deres Sapard-programmer ophørte mod slutningen af 2006, og Kommissionen udbetalte restbeløbene i forbindelse med disse programmer i 2007 og 2008.

Bulgarien og Rumænien, der tiltrådte EU den 1. januar 2007, ophørte med at indgå kontrakter til fordel for endelige modtagere under Sapard henholdsvis den 31. juli 2007 og den 31. oktober 2007.

Programmet for kandidatlandet Kroatien blev godkendt ved Kommissionens afgørelse af 8. februar 2006. Ved Kommissionens afgørelse af 29. september 2006 om overdragelse af forvaltningen blev Kroatien berettiget til at modtage Sapard-midler. Der blev indgået kontrakter til fordel for endelige modtagere som led i dette program indtil august 2009.

De sidste betalinger til de endelige modtagere under disse tre programmer blev foretaget mod slutningen af 2009, og anmodningerne om udbetaling af restbeløbet blev indgivet til Kommissionen i slutningen af december 2009.

Der er udarbejdet årsrapporter om Sapard i perioden 2000-2008. Da programgennemførelsen blev afsluttet i 2009, er årsrapporten om Sapard for 2009 den sidste i rækken.

2. PROGRAMGENNEMFØRELSE OG -FORVALTNING

2.1 Generelle resultater af den finansielle gennemførelse¹

I årsrapporten om Sapard for 2005 blev det vurderet, om målene var nået i de otte nye medlemsstater, som havde afsluttet indgåelsen af kontrakter. Der er foretaget en lignende analyse for Bulgarien og Rumænien i rapporten for 2007, efter at indgåelsen af kontrakter var

¹ Se bilag A.

afsluttet i 2007 i disse medlemsstater. Med hensyn til Kroatien, hvor indgåelsen af kontrakter og betalingerne til de endelige støttemodtagere ophørte i 2009, findes resultaterne af gennemførelsen nedenfor.

Eftersom indgåelsen af kontrakter til fordel for endelige støttemodtagere under Sapard sluttede i 2007 i Bulgarien og Rumænien, blev der for gennemførelsen af disse programmer i 2009 især fokuseret på den finansielle gennemførelse og kontrolspørgsmål. Kroatien var imidlertid stadig i stand til at indgå kontrakter om EU-midler til endelige støttemodtagere og ophørte med at indgå kontrakter i august 2009.

I slutningen af 2009 var der **under Sapard bevilget midler** til de støttemodtagende lande for årene 2000 til 2006 for et beløb på i alt 2,8903 mia. EUR, hvoraf 1,3341 mia. EUR var bevilget til de otte lande, der tiltrådte EU i 2004², og 1,5562 mia. EUR var bevilget til Bulgarien, Rumænien og Kroatien. Beløbet på 2,8903 mia. EUR er 45,7 mio. EUR mindre end det foregående år, hvilket skyldes de midler, der blev frigjort i 2009 til det bulgarske program.

I løbet af perioden 2000-2009 **udbetalte Kommissionen** således et beløb på i alt 2,7005 mia. EUR³, hvilket svarede til 99,6 %⁴ af det samlede beløb, der var bevilget til de otte nye medlemsstater, og 88,2 %⁴ med hensyn til Bulgarien, Rumænien og Kroatien.

Kommissionens betalinger i 2009 udgjorde 254,1 mio. EUR, som kun vedrørte Bulgarien, Rumænien og Kroatien.

Den finansielle gennemførelse ved udgangen af 2009 på 88,2 % er en forbedring i forhold til situationen ved udgangen af 2008, hvor den finansielle gennemførelse var aftaget som følge af kontrolspørgsmål i Bulgarien og Rumænien og modtagernes lave absorption i Kroatien. Gennemførelsen for disse lande ved udgangen af 2006, 2007 og 2008 var på henholdsvis 46 %, 62 % og 69,8.

2.2 Indgåede projekter og finansiell gennemførelse⁵

2.2.1 Otte nye medlemsstater

Antallet af indgåede projekter i de otte nye medlemsstater var på over 34 000, som beløb sig til 1,448 mia. EUR af **det EF-tilskud, der var indgået forpligtelser for**. Den finansielle gennemførelse af programmerne når op på 100 %, undtagen med hensyn til det lettiske program, hvor gennemførelsen er på 95 %⁴.

2.2.2 Rumænien⁶

Pr. 31. juli 2007, som var den dato, hvor Rumænien ophørte med at indgå kontrakter til fordel for endelige modtagere, var der indgået forpligtelser for et beløb på 1,132 mia. EUR.

Ved udgangen af 2009 var kontraktbeløbet faldet til ca. 1,023 mia. EUR af EU-midlerne til ca. 4 400 godkendte og afsluttede projekter, i forhold til 1,066 mia. EUR af EU-midlerne pr. 31. december 2008. Faldet i kontraktbeløbet på næsten 10 % siden 2007 skyldes annullerede projekter.

² Tjekkiet (CZ), Estland (EE), Ungarn (HU), Letland (LV), Litauen (LT), Polen (PL), Slovakiet (SK), Slovenien (SI).

³ Forfinansiering og tilbagebetalinger.

⁴ Se bilag A, tabel 3, for oplysninger om den finansielle gennemførelse efter land.

⁵ Se bilag B for antal indgåede projekter og betalinger til endelige støttemodtagere efter land.

⁶ Se bilag C for oplysninger om gennemførelsen for Rumænien, Bulgarien og Kroatien.

De tre største foranstaltninger, *"investeringer i landbrugsbedrifter"*, *"forarbejdning og markedsføring af landbrugsprodukter og fiskevarer"* og *"investeringer i landdistrikternes infrastruktur"*, tegnede sig for ca. 88 % af det beløb, der var indgået forpligtelser for i forbindelse med programmet til over 3 200 godkendte og afsluttede projekter. I slutningen af 2009 nåede de betalinger, herunder forskud, der siden starten var foretaget til Rumænien, op på 1,0307 mia. EUR svarende til 88,9 %⁴ af det beløb, der var bevilget til Sapard-programmet.

2.2.3 Bulgarien⁶

Pr. 31. oktober 2007, som var den dato, hvor Bulgarien ophørte med at indgå kontrakter til fordel for endelige modtagere, var der indgået forpligtelser for et beløb på 458 mio. EUR.

Ved udgangen af 2009 var kontraktbeløbet faldet til ca. 346 mio. EUR af EU-midlerne til over 2 600 godkendte og afsluttede projekter, i forhold til 376 mio. EUR af EU-midlerne til over 2 700 projekter pr. 31. december 2008. Faldet i kontraktbeløbet på næsten 25 % siden 2007 skyldes annullerede projekter.

De tre største foranstaltninger, *"investeringer i landbrugsbedrifter"*, *"forarbejdning og markedsføring af landbrugsprodukter og fiskevarer"*, herunder den underordnede foranstaltning *"engrosmarkeder"*, og *"udvikling og diversificering af økonomiske aktiviteter"*, tegnede sig for 82 % af det beløb, der var indgået forpligtelser for i forbindelse med programmet til over 2 200 godkendte og afsluttede projekter.

Den lave udnyttelsesgrad i slutningen af 2007 og 2008 medførte, at der blev frigjort EU-midler på 27,6 mio. EUR i 2008 og på 45,7 mio. EUR i 2009, således at det samlede beløb, der oprindeligt var bevilget til programmet, reduceredes med 16 % fra 444,7 mio. EUR til 371,4 mio. EUR.

I slutningen af 2009 nåede de betalinger, herunder forskud, der siden starten var foretaget til Bulgarien, op på 327,6 mio. EUR svarende til 88,2 %⁴ af det beløb, der var endeligt bevilget til Sapard-programmet. I forhold til det oprindeligt bevilgede beløb på 444,7 mio. EUR er gennemførelsen på 73,6 %.

2.2.4 Kroatien⁶

Til Sapard-programmet for Kroatien, som blev vedtaget i februar 2006 med overdragelse af forvaltning i september 2006, blev der bevilget 25 mio. EUR på grundlag af en enkelt årlig finansieringsaftale for året 2006. Dette beløb blev allokeret til foranstaltningerne *"investeringer i landbrugsbedrifter"* (34 %) og *"forarbejdning og markedsføring af landbrugsprodukter og fiskevarer"* (66 %).

Kontraktindgåelsen for EU-midler til endelige modtagere var i gang indtil august 2009, og det beløb, der var indgået forpligtelser for ved udgangen af 2009, var på ca. 12,7 mio. EUR svarende til 51 % af bevillingen til programmet.

I slutningen af 2009 var 37 projekter godkendt og afsluttet. De betalinger, som Kommissionen siden starten havde foretaget til Kroatien, nåede op på 14,0 mio. EUR, herunder et forskud på 7,2 mio. EUR svarende til 55,8 %⁴ af det beløb, der var bevilget til Sapard-programmet.

Med programmet med en enkelt rate, der blev vedtaget i slutningen af programmeringsperioden 2000-2006, blev det muligt for Kroatien at oprette institutioner og administrativ kapacitet til forvaltningen af EU-midler. Trods de udfoldede bestræbelser lykkedes det imidlertid kun at absorbere ca. halvdelen af de bevilgede midler. Erfaringerne med Sapard blev anvendt i forbindelse med forberedelsen og gennemførelsen af den førtiltrædelsesbistand til udvikling af landdistrikter, som var stillet til rådighed under IPARD-programmet, der blev vedtaget i begyndelsen af 2008.

2.2.5 Endelig betalingsanmodning

I slutningen af december 2009 blev anmodningerne om betaling af restbeløbet under programmerne for Bulgarien, Rumænien og Kroatien indgivet til Kommissionen. En sammenligning mellem de **anmeldte EU-udgifter** og den oprindelige EU-bevilling til programmerne resulterede i en finansiell gennemførelse på henholdsvis 72 %, 87 % og 48 %. Som følge af dette underforbrug blev henholdsvis 123 mio. EUR, 152 mio. EUR og 13 mio. EUR ikke udnyttet i forbindelse med programmerne for Bulgarien, Rumænien og Kroatien. Da de beløb, som Kommissionen allerede har betalt til disse programmer, herunder forskud, overstiger de anmeldte udgifter, vil de negative restbeløb i forbindelse med disse programmer skulle inddrives af Kommissionen. På grundlag af de anmeldte beløb beregnes de restbeløb, der skal inddrives, foreløbig til at udgøre henholdsvis ca. 5,9 mio. EUR, 23,3 mio. EUR og 1,9 mio. EUR. Restbeløbene skal imidlertid stadig kontrolleres, omfattes af den årlige regnskabsafslutning og godkendes gennem en afgørelse fra Kommissionen.

2.2.6 Løftestangseffekt

De offentlige midler, der var betalt til de endelige støttemodtagere under alle Sapard-programmerne ved udgangen af 2009, beløber sig til 3,564 mia. EUR, hvoraf EF-bidraget andrager 2,669 mia. EUR. Eftersom en stor del af investeringerne under Sapard-programmet er indtægtskabende investeringer, som støttes med op til 50 % fra offentlige kilder, beløber de samlede direkte virkninger af EF-støtten under Sapard-instrumentet, inkl. privat finansiering, sig derfor til i alt ca. 6,378 mia. EUR i form af investeringer og tjenesteydelser. Følgelig resulterer hver euro, EF har ydet under Sapard, i en investering på **2,39 EUR**.

De individuelle løftestangseffekter af programmerne for Bulgarien, Rumænien og Kroatien var henholdsvis 2,79 EUR, 1,97 EUR og 2,70 EUR. Da investeringer i landdistrikternes infrastruktur, hvori der ikke indgår private bidrag, tegner sig for 45 % af de samlede udgifter, der er anmeldt under programmet for Rumænien, er løftestangseffekten af dette program betydeligt lavere end af programmerne for Bulgarien og Kroatien.

3. OVERVÅGNING OG RETLIGE ASPEKTER

I 2009 fortsatte EU med at arbejde tæt sammen med modtagerlandene Bulgarien, Rumænien og Kroatien om overvågningen og evalueringen. Foruden den løbende overvågning blev der afholdt fire møder i overvågningsudvalgene i 2009, ét vedrørende Bulgarien, ét vedrørende Rumænien og to vedrørende Kroatien.

I december 2008 forlængede Kommissionen frigørelsesfristen med et år til "n+3" for de årlige finansieringsaftaler fra 2006, der var undertegnet med Bulgarien, Rumænien og Kroatien, fra slutningen af 2008 til slutningen af 2009 for at give landene mulighed for at øge absorptionen ved at gennemføre betalinger indtil udgangen af 2009 for projekter, der var indgået kontrakter om under Sapard.

Der blev i 2009 vedtaget en kommissionsafgørelse om ændring af programmet for Bulgarien⁷. Denne afgørelse vedrørte ændringen af den finansielle oversigt for at tage hensyn til frigørelsen af 45,7 mio. EUR fra den årlige finansieringsaftale fra 2005. Den del af forpligtelserne, som ikke var anvendt ved udgangen af 2008, er således blevet frigjort på grundlag af frigørelsesreglen "n+3".

Med hensyn til Rumænien og Kroatien blev der ikke vedtaget kommissionsafgørelser om ændring af programmerne.

⁷

Se bilag D.

4. AKTIVITETER I FORBINDELSE MED OVERDRAGELSE AF STØTTEFORVALTNINGEN, REVISIONER OG KONTROLFORANSTALTNINGER

4.1 Ajourføring af støtteforvaltningens overdragelse og kontrolmissioner⁸

I forbindelse med Sapard opnås sikkerheden ved hjælp af et forvaltnings- og kontrolsystem for programmer, der er blevet oprettet i overensstemmelse med både principperne i forbindelse med landbrugsfondene og de relevante bestemmelser for bistand til tredjelande i finansforordningen. Det er baseret på en decentraliseret fremgangsmåde, der følger seks grundprincipper:

- Sapard-kontorer, der er oprettet og godkendt af hvert ansøgerland, og som er ansvarlige for gennemførelsen af programmerne
- overdragelsen af støtteforvaltningen bemyndiget af Kommissionen
- regler for forudgående kontrol, som Sapard-kontorerne skal foretage af 100 % af alle projekter og dertil knyttede betalinger før godkendelsen af projektet og før hver betaling
- regler for efterfølgende kontrol, som Sapard-kontorerne skal foretage af alle projekter senest fem år efter den endelige betaling til projektet
- uafhængige revisorers attesting af Sapard-kontorerne årsregnskaber
- afslutningsprocedure i to trin: en årlig finansiell regnskabsafslutning, hvor beløbet for de udgifter, Sapard-kontorerne har afholdt i det foregående regnskabsår, fastsættes, og som skal godkendes til betaling af Sapard-midler, og for det andet en forskriftsmæssig regnskabsafslutning, hvor udgifter, der er afholdt, uden at de gældende regler er overholdt, udelukkes fra finansiering.

I 2009 blev der ikke gennemført nogen overdragelsesrevision, og der blev ikke vedtaget nogen kommissionsafgørelse i den forbindelse.

I henhold til forordning (EF) nr. 2222/2000 skal Kommissionen også overvåge, at betingelserne og bestemmelserne i forordningen (inkl. bilaget) fortsat overholdes. På det grundlag blev der gennemført én kontrolmission i Kroatien i december 2009. Det fremgår af resultaterne af denne kontrol, at godkendelseskriterierne generelt overholdes. Det skal bemærkes, at i betragtning af omfanget af denne kontrolmission blev projekterne ikke analyseret i alle enkeltheder, navnlig hvad angår deres støtteberettigelse, og at de eventuelt vil blive omfattet af yderligere revisioner.

4.2 Handlingsplaner og genoptagelse af tilbagebetalingerne til Bulgarien og Rumænien i 2009

Som beskrevet i årsrapporten om Sapard for 2008 blev Bulgariens og Rumæniens nationale myndigheder på grundlag af konklusionerne fra kontrolmissioner, der var gennemført i begge lande i 2008, i breve, der blev sendt i henholdsvis juni og juli 2008, anmodet om at udarbejde en handlingsplan til at løse kontrolmanglerne og underrette Kommissionen, når planen var gennemført. Landene fik også at vide, at Kommissionen afbrød tilbagebetalingerne af de anmeldte udgifter med hensyn til tre vigtige foranstaltninger for Bulgariens vedkommende og med hensyn til alle foranstaltninger for Rumæniens vedkommende, indtil handlingsplanerne var korrekt gennemført.

⁸ Se bilag E.

Kommissionen overvågede i 2009 fortsat gennemførelsen af handlingsplanerne nøje. Kommissionen har analyseret de supplerende oplysninger, der er modtaget, og hvoraf det fremgår, at det yderligere arbejde, som Kommissionen anmodede kontoret og revisionsmyndigheden om at udføre, er blevet udført og afrapporteret på den aftalte måde. Der blev anmodet om yderligere oplysninger, og på grundlag heraf og de uafhængige revisionsmyndigheders konklusion om, at handlingsplanerne var gennemført, blev godtgørelsen af anmeldte udgifter genoptaget for Rumænien og Bulgarien i henholdsvis juli og september 2009. Se punkt 4.4 nedenfor for yderligere oplysninger.

4.3 Beslutninger om regnskabsafslutning

I henhold til bestemmelserne i forordning (EF) nr. 2222/2000 skal Kommissionen afslutte regnskaberne for de Sapard-kontorer, der er oprettet i kandidatlandene. På det grundlag vedtog Kommissionen den 30. september 2009 en beslutning om afslutning af 2008-regnskaberne for Kroatien.

Der kunne på det tidspunkt ikke vedtages nogen beslutning om regnskabsafslutning for regnskabsåret 2008 for Rumænien og Bulgarien, idet man afventede gennemgangen af de yderligere oplysninger, der var anmodet om. Det skal også bemærkes, at der af samme årsag heller ikke endnu er vedtaget en beslutning om regnskabsafslutning vedrørende 2007-regnskaberne for Rumænien.

4.4 Forskriftsmæssig regnskabsafslutning

I 2009 gennemførte Kommissionen to forskriftsmæssige revisionsmissioner med henblik på at revidere udgifterne under Sapard, én i Rumænien i november og én i Bulgarien i december.

Under disse revisionsmissioner blev det nye forvaltnings-, kontrol- og sanktionssystem for de pågældende foranstaltninger, der var finansieret under Sapard, gennemgået. I forbindelse med missionerne blev der også fulgt op på gennemførelsen af handlingsplanerne i relation til de pågældende foranstaltninger, og det blev konkluderet, at forvaltnings-, kontrol- og sanktionssystemet er blevet bedre i forhold til tidligere, og at handlingsplanen er blevet gennemført. Der blev imidlertid også påvist visse andre svagheder både med hensyn til den administrative kontrol og kontrolforanstaltningerne på stedet.

4.4.1 Rumænien

For Rumæniens vedkommende var den forskriftsmæssige revision fokuseret på foranstaltningerne *"forarbejdning og markedsføring"*, *"udvikling og forbedring af landdistrikternes infrastruktur"*, *"investeringer i landbrugsbedrifter"* og *"diversificering af økonomiske aktiviteter"*. Gennemførelsen af den handlingsplan, som de rumænske myndigheder var blevet anmodet om at udarbejde, blev også fulgt op ved hjælp af kontrol af dossierer og kontrolforanstaltninger på stedet i forbindelse med de udvalgte foranstaltninger og andre test. Der blev navnlig udført kontrol for at få sikkerhed for, at kontrolsystemet blev gennemført i overensstemmelse med godkendelsesprocedurerne og de påkrævede standarder.

De vigtigste konklusioner vedrørte kontrolforanstaltningerne på stedet som led i Sapard-kontorets overvågning, konstateringerne og dokumentationen i kontrolrapporter over foretagne målinger og forvaltningen af databasen over referencepriser.

4.4.2 Bulgarien

For Bulgariens vedkommende var den forskriftsmæssige revision fokuseret på foranstaltningerne *"investeringer i landbrugsbedrifter"*, *"forarbejdning og markedsføring af landbrugsprodukter og fiskevarer"*, *"diversificering af økonomiske aktiviteter, der kan skabe alternative indtægter"*, *"renovering og udvikling af landsbyer"*, *"beskyttelse og bevarelse af landdistrikternes kulturarv og -traditioner"* og *"udvikling og forbedring af landdistrikternes*

infrastrukturer". Gennemførelsen af den handlingsplan, som de bulgarske myndigheder var blevet anmodet om at udarbejde, blev også fulgt op ved hjælp af kontrol af dossierer og kontrolforanstaltninger på stedet i forbindelse med de udvalgte foranstaltninger og andre test.

De vigtigste konklusioner vedrørte manglen på oplysninger i checklisten for kontrolforanstaltningerne på stedet med hensyn til den måde, hvorpå målingerne blev foretaget, og manglende dokumentation i kontrolrapporterne.

Resultatet af de forskriftsmæssige revisioner, såsom muligheden for at foretage finansielle korrektioner af de pågældende udgifter, vil blive gennemgået, når procedurerne for regnskabsafslutning afsluttes.

4.5 Information om uregelmæssigheder og svig

Pligten til at indberette påviste uregelmæssigheder er fastsat i den flerårige finansieringsaftales afsnit F, som modtagerlandene har undertegnet.

I 2009⁹ modtog OLAF 367 første indberetninger og 667 opdaterede meddelelser om uregelmæssigheder, der var konstateret under Sapard-programmer i 9 medlemsstater og kandidatlandet Kroatien.

Antallet af indberetninger var steget med 59 % i forhold til 2008. Det højeste antal indberetninger kom fra Bulgarien, Rumænien og Polen. Der har været en ændret tendens i indberetningerne. I Bulgarien har der været en stigning i antallet af indberettede tilfælde fra 56 i 2008 til 250 i 2009 og i Polen en lille stigning på 2 %, mens der i Rumænien er tale om et fald på 42 % og i Ungarn en nedgang på 36 %, og Kroatien ikke indberettede nye tilfælde.

EU's finansielle bidrag under Sapard-programmerne, hvor der er indberettet uregelmæssigheder i 2009, er steget med 103 % i forhold til 2008, og det beløb, der skal tilbagebetales, er steget med 139 %. Det største beløb, der skal tilbagebetales, vedrører Bulgarien.

Der blev kun indberettet mistanker om tilfælde af svig fra Bulgarien, Rumænien, Ungarn og Polen. De tegner sig for 77 % af tilfældene i 2009 i Bulgarien, 14 % af tilfældene i Ungarn, 5 % af tilfældene i Rumænien og 2 % i Polen.

De hyppigste konstateringsmetoder i 2009 var "revision" (21 % af alle tilfælde), "dokumentkontrol" (15 %), "national administrativ eller finansiell kontrol" (15 %) og "samarbejde mellem tjenester" (11 %).

De hyppigst forekommende typer uregelmæssigheder i 2009 var "forfalskede ledsagedokumenter" (29 % af tilfældene), "manglende overholdelse af andre forskrifter/kontraktbetingelser" (13 %) og "overtrædelse af reglerne vedrørende offentlige kontrakter" (11 %). Den største ændring i forhold til 2008 kunne ses i andelen af tilfælde, der omfattede "forfalskede ledsagedokumenter", som var steget fra 18 % til 29 %. Alle disse tilfælde blev indberettet af Bulgarien.

I 2009 fortsatte OLAF undersøgelserne af alvorlige tilfælde af svig og uregelmæssigheder under Sapard-foranstaltningen "forarbejdning og markedsføring af landbrugsprodukter og fiskevarer" i både Bulgarien og Rumænien. OLAF's undersøgelser har afdækket klare beviser for systematisk svig i mange Sapard-finansierede projekter. Dette bevismateriale er blevet videregivet til de respektive retslige myndigheder og betalingsorganer, således at der kan træffes passende foranstaltninger (retslig efterforskning og finansiell inddrivelse).

⁹ Se bilag F. Kun tre indberetningskvartaler i 2009 er omfattet.

I slutningen af 2009 fortsatte OLAF's undersøgelser af en lang række Sapard-finansierede projekter i Bulgarien og Rumænien, hvis antal endog er stigende.

5. OVERGANG TIL PROGRAMMER FOR UDVIKLING AF LANDDISTRIKTERNE OG INSTRUMENTET FOR FØRTILTRÆDELSBISTAND (IPA)

Kommissionens forordning (EF) nr. 447/2004 fastsatte bestemmelser for at lette overgangen fra støtte under Sapard til finansieringen efter tiltrædelsen fra Den Europæiske Udviklings- og Garantifond for Landbruget (EUGFL), Garantisektionen. Efter tiltrædelsen, og når indgåelsen af kontrakter til fordel for endelige støttemodtagere under Sapard ophørte, kunne de nye medlemsstater, der tiltrådte EU i 2004, integrere betalingerne vedrørende de projekter, for hvilke bevillingerne under Sapard var opbrugt eller utilstrækkelige, i programmerne for udvikling af landdistrikterne for perioden 2004-2006. Alle lande undtagen Estland og Letland gjorde brug af denne mulighed.

I henhold til bestemmelserne i Kommissionens forordning (EF) nr. 248/2007 kunne de udestående flerårige forpligtelser indgået under Sapard-programmerne for Bulgarien og Rumænien vedrørende skovrejsning på landbrugsarealer, støtte til oprettelse af producentsammenslutninger eller landbrugsmiljøforanstaltninger dækkes under programmet for udvikling af landdistrikterne for 2007-2013 og finansieres af Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL).

Der blev ydet yderligere førtiltrædelsesbistand for perioden 2007-2013 til Kroatien den 25. februar 2008, hvor Kommissionen godkendte programmet for landbrug og udvikling af landdistrikter i Kroatien under IPA-komponent V.

6. FREMTIDIG UDVIKLING

Selv om alle Sapard-programmer er blevet gennemført, restbeløbene i forbindelse med otte nye medlemsstater er blevet betalt eller inddrevet, og Kommissionens har modtaget anmodningerne om restbeløbene vedrørende Bulgarien, Rumænien og Kroatien, er der igangværende aktiviteter og foranstaltninger vedrørende Sapard efter 2009, hvoraf nogle skal nævnes:

- Betalingen af restbeløbet under Sapard-programmerne for Bulgarien, Rumænien og Kroatien kan i overensstemmelse med artikel 9 i forordning (EF) nr. 248/2007 af 8. marts 2007 kun foretages, hvis
 - en attesteret opgørelse over udgifterne forelægges Kommissionen
 - den endelige rapport om gennemførelsen er forelagt for Kommissionen og godkendt af denne
 - beslutningen om regnskabsafslutningen er blevet vedtaget.
- I henhold til den flerårige finansieringsaftale skal de otte Sapard-modtagerlande, der blev medlemsstater i 2004, i fem år efter den endelige betaling i forbindelse med projekterne fortsat kontrollere, at projekterne ikke har undergået en væsentlig ændring, og registrere udestående fordringer i debitorbogholderiet, indtil alle fordringer er inddrevet eller afskrevet ved udgangen af det andet år efter registreringen heraf. Beløb, der er inddrevet og afskrevet, skal meddeles og tilbagebetales til Kommissionen. I denne henseende er der indført en årlig indberetningsprocedure mellem Kommissionen og de otte lande, hvor restbeløbet allerede er blevet betalt.

7. KONKLUSIONER OG VURDERING AF OPFYLDELSEN AF MÅLENE

Vurderingen af Sapard-instrumentets generelle virkninger i forhold til målene i de ti modtagerlande er beskrevet indgående i tidligere årsrapporter om Sapard.

Det blev generelt konkluderet, at de forskellige foranstaltninger, der var finansieret under Sapard, bidrager til bæredygtig økonomisk udvikling, forbedring af miljø og levevilkår, landdistrikternes infrastruktur og oprettelse af jobmuligheder i landdistrikterne. Investeringerne i landbrugsbedrifter og fødevarerindustri hjalp landbrugssektoren med at forberede tiltrædelsen af EU og bidrog navnlig til at nå op på EU-standarderne.

Erfaringerne med gennemførelsen af foranstaltningerne under Sapard-programmet og fastlæggelsen af de nødvendige gennemførelsesstrukturer blev anvendt i perioden efter tiltrædelsen ved udarbejdelsen af programmerne for udvikling af landdistrikterne, der finansieres under Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne og Den Europæiske Garantifond for Landbruget, samt forberedelsen af IPARD-programmet for Kroatien.

I 2009 blev der foretaget efterfølgende evalueringer af de otte allerede afsluttede programmer.

Sammenfattet viste disse evalueringer, at de Sapard-førtiltrædelsesmidler, der er anvendt til foranstaltninger vedrørende landbrugsinvesteringer og investeringer inden for forarbejdning, har været relativt effektive og snarere bidraget til konkurrenceevne og indkomst for individuelle støttemodtagere end på sektorplan, hvor virkningerne var moderate på grund af Sapard-budgettets begrænsninger.

Virkningerne på økonomien i landdistrikterne har for det meste vist sig betydelige på lokalt mikropå. Det relativt lille disponible budget var til hinder for, at Sapard kunne have større virkninger på regionalt og nationalt plan.

Som følge af den lille andel af budgettet til foranstaltningen "*diversificering af økonomiske aktiviteter*" bidrog Sapard ikke væsentligt til at mindske afhængigheden af landbruget i landdistrikterne.

Evalueringerne bekræftede ligeledes Sapards positive virkninger for oprettelsen af de institutionelle strukturer til forvaltning af og kontrol med EU-midler, skabelse og bevarelse af arbejdspladser, teknologisk modernisering og, indirekte, indførelsen af miljøvenlige teknologier.

En horisontal vurdering i form af en sammenfattende rapport over de efterfølgende evalueringer af de otte allerede afsluttede programmer forventes færdig i løbet af andet halvår af 2010. Efter afslutningen og de efterfølgende evalueringer af programmerne i Bulgarien, Rumænien og Kroatien vil der blive gennemført en tilsvarende vurdering.